

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofdredactie: G. H. Waage, Prof. Pieter Willemsstraat 41, Maastricht, Telefoon 3605. **Mederedacteuren:** Jos. Cremers, Canne-België. Dr. H. Schmitz S. J., Ignatius College, Valkenburg (L.). Telef. 2079. R. Geurts, Echt, Penningmeester; ir. P. Marres, Villa „Rozenhof“, St. Pieter-Maastricht, Postgiro 125366 ten name v. h. Nat. hist. Gen., Maastricht. **Drukkerij** v.h. Cl. Goffin, Nieuwstraat 9, Tel. 2121.

Verschijnt **Vrijdags** voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan de Leden van het **Natuurhistorisch Genootschap in Limburg** gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: Aankondiging Maandelijksche Vergadering op Woensdag 6 Maart a.s. — Nieuw Lid. — Verslag van de Maandelijksche Vergadering van Woensdag 7 Februari 1940. — Verslag der Roermondsche Vergadering van 6 Februari l.l. — Ir. D. C. van Schaik. Het ontstaan van „druppen“ in de Z. Limburgsche Mergelgrotten. — H. Schmitz S.J. Ueber einige afrikanische Phoriden (Diptera). (Fortsetzung).

DE MAANDELIJSCHES VERGADERING

zal plaats hebben op **Woensdag 6 Maart a.s.**,
's namiddags te 6 uur precies in het Museum.

NIEUW LID.

Drs R. Kofman, Leeraar Gem. H. B. S., Scholstraat 8, Maastricht.

VERSLAG VAN DE MAANDELIJSCHES VERGADERING OP WOENSDAG 7 FEBRUARI 1940.

Aanwezig de dames: H. v. Giersbergen, W. Quanjer, J. Nahon en Th. v. Schaik, benevens de heeren: Fr. v. Rummelen, J. Nahon, M. Kemp, R. Kofman, L. Gregoire, Br. Christoforus, P. van Hest, Br. Bernardus, M. Kamm, H. Koene, A. Polak, P. Wassenberg, Th. Heyer, M. Mommers, J. Rijk, J. Maessen, H. Houx, M. Rongen, L. Grosier, P. Bouchoms, H. Schmitz S.J. en G. Waage.

De heer v. Rummelen presideert de vergadering, daar Rector Jos. Cremers nog niet ter vergadering kan komen. Hij memoreert het overlijden van ons lid P. Peters en deelt mede, dat Mr. Dr. Waterschoot v. d. Gracht wegens vertrek uit Limburg bedankt als bestuurslid van 't Genootschap. Hij zegt dit bestuurslid dank voor hetgeen deze voor 't Genootschap heeft gedaan.

De heer v. Hest schenkt voor het Museum een exemplaar van Ruys' Paddenstoelen van Nederland, waarvoor de Voorzitter hem dankt.

De heer Waage toont een twee-tal foto's van een Python. Het dier had een half-was hert verslonden (foto 1), waarna de slang werd gedood en het hert uit de ingewanden werd gehaald (foto 2).

In het Maandblad van Aug. 1932 werd eveneens een foto opgenomen van een Python, die een varken van 80 kg had verslonden. Bij verwijdering van het prooidier uit de ingewanden, bleken de beenderen niet gekraakt.

Op de vraag, of ook mensen verslonden worden door pythons, leest de heer Waage het volgende voor uit: „Een zoologische reis door de tropen“ door Dr. Felix Kopstein, uitgave G. Kolff en Co., Batavia.

MENSCH EN REUZENSLANG.

Den 8sten December 1926 kon men in het „Bataviaasch Nieuwsblad“ het volgende verhaal lezen met het opschrift: „Door een Python gegrepen“.

„Dezer dagen werd in de nabijheid van Pandjang (Oosthaven) een der in het bosch hout zoekende kampongbewoners plotseling bij de beenen gegrepen door een vijf à zes Meter grooten python. In minder dan geen tijd had het beest zich om zijn slachtoffer heen geslagen en werd deze eenvoudig gekraakt. Zijn metgezel, die op eenigen afstand dit schouwspel zag, rende naar de naburige kampong om hulp, doch toen hij terugkeerde, was zijn makker reeds dood en was de slang bezig zijn buit het bosch in te slepen, waarbij het dier zijn staart om den hals van het slachtoffer had geslagen en het zoo over den grond meesleurde. Zoodra het beest de menschen bemerkte, liet hij zijn prooi los en verdween met groote snelheid het bosch in, zoodat achtervolging onmogelijk was. Het lichaam van het slachtoffer bleek totaal verbrijzeld. Alles tot aan de schedelbeenderen toe was gekraakt en gebroken“.

Dit was het tweede bericht over het verslinden van menschen door reuzenslangen, dat mij in korten tijd bereikte. Toen ik eens het instituut Pasteur te Bandoeng bezocht, zag ik in een flesch den kop

van een Python, waarschijnlijk van een dier, dat ongeveer een lengte van 5 Meter bereikt had. De Heer Papamarku, die toentertijd onder-directeur van genoemd Instituut was, was zoo vriendelijk mij de geschiedenis van dit praeparaat mede te deelen en mij ook inzage te verschaffen van de daarvoor handelende correspondentie. De twee binnengekomen brieven luiden als volgt:

No. I.

Beo, 19 Juli 1921.

J.l. 13 Juli is in de kampong Bitoenoeris, eiland Salibaboe, een jongen van 14 jaar door een slang verslonden. Daar dit de eerste maal hier is, dat een mensch op zoo'n manier om het leven komt en de slang hier onbekend is, heb ik de eer UHoogEdelGestr. zeer beleefd te verzoeken mij, zoo dit mogelijk is, wel de noodige gegevens omtrent dit dier te willen verstrekken.

De gezaghebbende van de Talaud-eilanden
(w.g.) Pottinga.

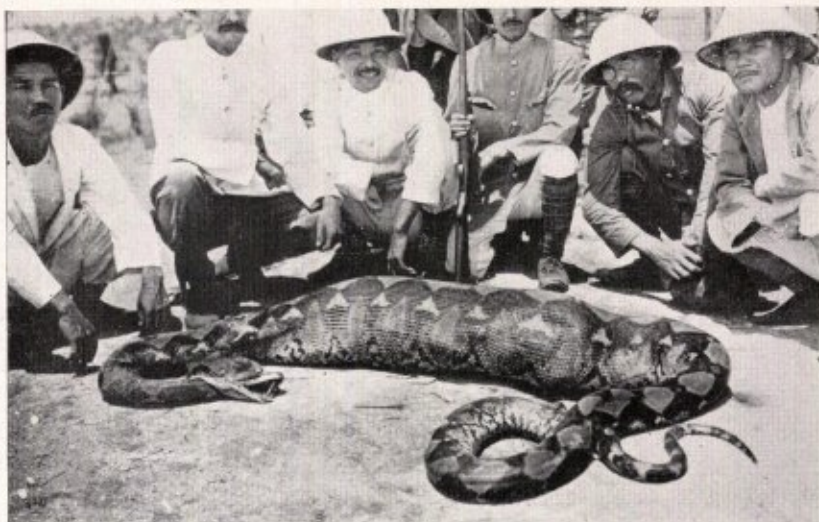
Aan den Wd. Directeur v.d. Landskoepokinrichting
en het Instituut Pasteur te Bandoeng.

No. II.

Beo, 30 September 1921.

In antwoord op Uw schrijven dd. 23 Augustus 1927 No. 774/X heb ik de eer UHoogEdelGestr. beleefd mede te deelen, dat de zaak zich als volgt heeft toegedragen:

13 Juli ging de bewuste knaap naar den tuin om groenten te halen (het was toen ongeveer 5 uur in den avond), doch keerde niet huiswaarts. Direct werd naar hem gezocht, doch ook den volgende dag werd hij niet gevonden. 15 Juli ging men we-

derom op zoek, toen een man van de kampong Bitoenoeris op een plaats dicht bij die kampong een beetje groenten zag liggen. Even verder ongeveer 2 meter van den weg vonden zij bloedsporen en nog verder willende gaan zagen zij op 10 meter van den grooten weg onder een boom een reuzenslang liggen te slapen, wier buik ontzettend was opgezet. Direct werd toen gedacht aan den vermisten jongen en de slang werd in minder dan geen tijd doodgeknuppeld.

Toen werden geroepen Oleh, kapitein-laoet van Bitoenoeris, Pontolomioe, ziekenverpleger te Liroeng en C. Tamawiwiy, djoegoegoe van Liroeng, en bij aankomst van deze lieden werd de slang opengesneden en vond men het lijk van den jongen in de volgende houding: de beenen gekruist met de linkerhand daar tusschen, de rechterarm achter het hoofd gevouwen, terwijl het geheele ge-laat besmeurd was met vuil en bloed; het lichaam was bedekt met een vuil uitziend slijm.

Ofschoon ik het niet gezien heb, daar ik te laat te Liroeng aankwam, sta ik voor de geloofwaardigheid der bovengenoemde personen en die der inwoners der kampong Bitoenoeris in.

De Gezaghebber,
(w.g.) Pottinga.

Aan den Wd. Directeur enz.

Een gelijkkluidend verhaal vernam ik in het jaar 1923 in verscheidene kampomgs op Boeroe; men vertelde het mij zoowel in Leksoela en Tifoe aan de Zuidkust als in Wamlana, Namlea en Kajeli in het Noorden van het eiland. Het verhaal betrof een volwassen vrouw, die jaren geleden — precies wist niemand het meer — door een 10 Meter lange slang verslonden zou zijn.

Wij hebben geenerlei reden om dergelijke verhalen in twijfel te trekken. Een half volwassen slang kan al zonder veel moeite een tamelijk kleine geit verorberen; waarom zou dan een grootere geen menschen kunnen verslinden, al gebeurt dit slechts bij uitzondering? Behooren zulke gevallen tot de zeldzaamheden, toch zijn ze het best te begripen. Moeilijkheden zal een groote slang bij het verslinden van zelfs een volwassen mensch stellig niet ondervinden; ook komt het verweer van een ongewapend persoon heelemaal niet in aanmerking.

Pater Schmitz doet vervolgens mededeeling van een eigenaardige Phoride, die bij spinnen parasiteert (*Pericyclopera diptychogastra* n. sp.). Zie bijdrage „Über einige afrikanische Phoriden“.

Mej. v. Schaik toont de nieuwe vondst, de Dwarsoorvleermuis, waarover Bels in het vorige Maandblad schreef. De heer v. Schaik doet daarop een interessante mededeeling over „ijsstalagmieten“ in een der grotten van Z. Limburg. Zie bijdrage in dit nummer. Vervolgens sluiting der vergadering.

VERSLAG

DER ROERMONDSCH E VERGADERING VAN 6 FEBRUARI L.L.

Aanwezig de heeren P. H. van Laer, P. Hoogers, P. Nagel, L. Mertens, J. Simmelink, L. Loven, G. van den Boorn, J. Mischgofsky, A. van Thiel, Ed. Lückner, Jos. Schreurs, A. Mertens, A. G. Koenderink, R. Geurts, Eug. Hennekens en E. Kruytzer.

De heer L. Mertens had een levenden buizerd meegebracht; dien hij uit beulshanden gered had. Hij zal het dier weer spoedig zijn vrijheid teruggeven.

De heer Koenderink, nog in 's konings rok, heeft de weinige dagen van zijn verlof benut, om weer ter vergadering te verschijnen en wilde ook deze keer niet met leeg handen komen. Daarom had hij enkele boeken meegebracht o.a. Het leven der insecten, door Prof. Dr. K. Günther, uit 't Duitsch vertaald door Rinke Tolman, uitg. Wereldbibliotheek.

Daarna krijgt de heer R. Geurts 't woord, om aan de hand van zeer uitgebreid materiaal een voordracht te houden over:

de Praehistorie van Midden-Limburg.

Het gedeelte van Midden-Limburg, dat spr. nader onderzocht, strekt zich uit van de Maas tot de Duitse grens, van de beneden-Geleen ongeveer tot de beneden-Roer. Dit gebied lijkt hoe langer hoe belangrijker te worden voor de praehistorie van ons gewest en ons land.

Tot ± 1930 was deze streek slechts bekend om haar prachtige gepolijste bijlen — b.v. in de coll. Philips, die zich momenteel te Asselt bevindt, in de musea te Leiden en Maastricht en in enkele particuliere verzamelingen — of door het Germaan-

Kranebroek-Echt.

Foto Jeske Smeets.

sche vaatwerk, dat te zien is in de coll. Geradts te Posterholt en de genoemde musea.

Een, zelfs maar gedeeltelijk, volledig beeld van de praehist. gebruiksvorwerpen geven deze collecties niet. (Geen wonder dat in sommige werken gesproken wordt van „losse vondsten“).

Systematische onderzoekingen hadden dan ook nog niet plaats gevonden. ('t Bleef bij 't oprapen van 'n bijl, 'n pijl- of speerpunt, het voorzichtig uit de grond halen van een urn. Om echter belangrijke conclusies te kunnen trekken zal meer moeten gedaan worden. Dr. Beckers gaf voor Z.-Limburg een goed voorbeeld).

Het jaar 1929 beteekent voor het systematische „veldwerk“ in deze streek het begin. In de nabijheid van het Kranebroek, een der laatste venntjes in de Gemeente Echt, werd 'n groote silexbijl, bijzonder mooi gepolijst, gevonden op 'n akker, waar talrijke resten van Germ. vaatwerk en vuursteensplinters lagen. De belangstelling was nu gewekt en voortaan waren naast de flora en de fauna, ook de „steen“ en „scherven“ doel van talloze zwerftochten. Het resultaat is, na ruim 10 jaar zoeken, werkelijk verrassend. Niet alleen konden 'n goede 3000 voorwerpen bijeengebracht worden, ook werden een paar honderd vind- en woonplaatsen in kaart gebracht en van een nummer voorzien, waarmee de nummers op steenen en scherven correspondeeren. Hierdoor zal een „dieper“ onderzoek veel makkelijker kunnen geschieden. De kaart geeft reeds 'n vrij nauwkeurig beeld van de ligging en verspreiding der nederzettingen en de conclusie is gewettigd, dat dit deel van Midden-Limburg — zeker voor wat het laatste gedeelte van het laat-Neolithicum betreft — een der dichtst bevolkte streken van ons land is geweest.

Het alluviale Maaskleigebied komt voor de praehistorie wel niet in aanmerking. Bewoning is in dezen tijd niet wel mogelijk geweest, en de aanwezigheid van hoogst enkele voorwerpen moet dan ook anders verklaard worden.

Zoodra we den rand van 't Laagterras bereiken, leveren de zandige akkers terstond op vele plaatsen bewerkte silex- en keramiekresten. Dit laagterras blijkt voor het verdere onderzoek het voorname te zijn. Het strekt zich uit over een breedte